

मराठी रुपांतर

शिवाजी विद्यापीठ ,कोल्हापूर

बी.ए. भाग -३ व फायनल इयर बी.ए.बी.एड .(स्पेशल)

भूगोलशास्त्र

DSE-E235 किंवा पेपर क्र . १४ (प्रात्यक्षिक पेपर -२)

भूगोलशास्त्रातील आधुनिक साधने , तंत्रे आणि क्षेत्र अभ्यास

(Advanced Tools, Techniques & Field Work in Geography)

केंद्र :

वेळ : स. ८ ते दु. १.३०

बॅच क्र. :

एकूण गुण: १००

दिनांक :

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण व वेळ दर्शवितात.

३) परीक्षकांच्या तोंडी सूचनेनुसार प्रश्न क्रमवार सोडवा.

४) प्रत्येक प्रश्न वेगवेगळ्या उत्तर पत्रिकेवर सोडवा.

५) आवश्यक तेथे ड्रॉईंग कागद व आलेख कागदाचा वापर करा.

६) प्रत्येक उत्तर पत्रिका, आलेख कागद, ड्रॉईंग कागद आणि दिलेले नकाशे इत्यादीवर आपला बैठक क्रमांक लिहा.

७) लॉग टेबल, कॅलक्युलेटर व स्टेन्सिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

८) अचूक उत्तरे, गणिती आकडेमोड, सुबक आकृत्या व आरेखनास प्राधान्य दिले जाईल.

सर्वेक्षण

(६० मिनिटे)

(१५)

प्रश्न १ अ) तोंडी सूचनेनुसार तुम्हास दिलेल्या क्षेत्राचा थिडोलाईट /डम्पी लेव्हल /फलक यंत्र / लोलकीय होकायंत्र / टोटल स्टेशन यापैकी एका साधनाच्या सहाय्याने मोजणी करून आराखडा तयार करा. (१०)

ब) समग्र दिगांशाचे (W.C.B.) पाव दिगांशात (Q .B .) किंवा पाव दिगांशाचे (Q .B .) समग्र दिगांशात (W.C.B.) रुपांतर करा. (५)

१) -----

२) -----

३) -----

४) -----

५) -----

किंवा

ब) खालील दिगांश लोलकीय होकायंत्र पूर्ण वेढा पद्धती सर्वेक्षणात प्राप्त झालेले आहेत, ते दुरुस्त करा आणि स्थानिक आकर्षणाची ठिकाणे सांगा.(५)

पाया रेषा	अग्र दिगांश (F.B .)	पार्श्व दिगांश (B.B .)
अ ब		
ब क		
क ड		
ड इ		
इ अ		

किंवा

ब) अबनी लेव्हल उपकरणाने घेतलेल्या -----चा ऊर्ध्व कोन -----अंश ----- मिनट आहे. निरीक्षकातील आडवे अंतर ----- मीटर्स आहे. निरीक्षकाची उंची -----मीटर्स असेल तर त्या -----ची जमिनी पासूनची उंची किती मीटर्स असेल ते सांगा. (५)

संगणक ओळख

(४५ मिनिटे)

(१०)

प्रश्न २ अ) खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

(०५)

१)-----

२)-----

किंवा

अ) खालील आकडेवारीचा वापर करून संगणकाच्या सहाय्याने रेषाआलेख /स्तंभ आलेख तयार करा.

(०५)

ब) खालील आकडेवारीचा वापर करून संगणकाच्या सहाय्याने विभाजित वर्तुळ /विखुरीत आकृती तयार करा.

(५)

किंवा

ब) खालील आकडेवारीचा संगणकाच्या सहाय्याने गुणाकार, भागाकार, बेरीज व वजाबाकी करा.

(५)

क्ष	य

सुदूर संवेदन

(४५ मिनिटे)

(१५)

प्रश्न ३ अ) खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

(५)

१) -----

२) -----

किंवा

अ) खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा .

(५)

१) -----

२) -----

३) -----

४) -----

५) -----

ब) खालील उदाहरणावरून हवाई छायाचित्राचे प्रमाण काढा .

(५)

किंवा

ब) परीक्षकांच्या तोंडी सूचनेनुसार हवाई छायाचित्रातील प्राकृतिक आणि सांस्कृतिक भूदृश्ये ओळखा. (५)

- १) ----- २) -----
३) ----- ४) -----
५) -----

क) खालील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा . (हवाई छायाचित्र किंवा उपग्रह प्रतिमा) (५)

- १)-----
२)-----

किंवा

क) खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. (हवाई छायाचित्र किंवा उपग्रह प्रतिमा) (५)

- १) -----
२) -----
३)-----
४)-----
५)-----

भौगोलिक माहिती प्रणाली व वैश्विक दळणवळण उपग्रह प्रणाली (४५ मिनिटे) (१५)

प्रश्न ४ अ) खालील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. (भौगोलिक माहिती प्रणाली) (५)

- १) -----
२) -----

किंवा

अ) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा . (५)

- १) -----
२) -----
३) -----
४) -----
५) -----

ब) आपणास दिलेल्या नकाशा प्रतिमेचे भूसंदर्भीकरण (Georeferencing)/नकाशाचे Digitization / Map Layout Preparation QGIS/Arc GIS च्या सहाय्याने करा. (५)

किंवा

ब) परीक्षकांच्या सूचनेनुसार जागतिक स्थान निश्चिती प्रणाली (GPS) / जागतिक दळणवळण उपग्रह प्रणाली (GNSS) उपकरणाच्या सहाय्याने कोणत्याही दोन ठिकाणचे निरपेक्ष स्थान व उंची काढा. (५)

प्रकल्प कार्य	(४५ मिनिटे)	(१५)
प्रश्न ६ अ) तुम्ही केलेल्या प्रकल्प अभ्यासाच्या सहाय्याने खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.		(९)
१) -----		
२) -----		
३) -----		
ब) प्रकल्प अहवाल मूल्यमापन		(०६)
अभ्यास सहल	(४५ मिनिटे)	(१०)
प्रश्न ७) तुम्ही केलेल्या अभ्यास सहलीच्या संदर्भात खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.		(५)
१) -----		
२) -----		
ब) सहल अहवाल मूल्यमापन		(०५)
प्रात्यक्षिक वही व तोंडी परीक्षा		(१०)